

Twée schepen in één Theba

Eind jaren '80 wilden wij een zee-waardig zeiljacht bouwen, na vijftien jaar varen op een platbodem. Daarmee zouden wij verdere kusten kunnen verkennen dan de Waddenzee en IJsselmeer. De keus viel op een kotter van tien meter met weinig diepgang, omdat de Waddenzee toch ons hoofdvaarwater blijft vanuit Workum in Friesland. En daarnaast; weinig diepgang is overal handig.

Tussen oktober 1992 en oktober 1995 bouwde ik eigenhandig volgens de wood-coremethode de kotter Theba van Red Cedarlatten met aan beide zijden glasweefsel en epoxyhars. Schepen bouwen is een leuk en creatief proces, maar het was een enorme klus, waarin ik destijds een kleine 4000 werkuren heb geïnvesteerd. Voor de bouw gebruikte ik Poly-Service producten, vanwege de brede variatie van lijmen en harsen voor divers gebruik, de prijsstelling en de snelle levering. Met de Theba voeren wij in tien jaar 20.000 mijl langs Europese kusten; van Landsend tot en met Bergen in Noorwegen en de Finse archipel. Na al die tochten kwamen we tot de conclusie dat er toch wat nadelen zaten aan de Theba.

Vergroeid

Om haar te verkopen en opnieuw te beginnen was niet mijn eerste optie.

Ik was vergroeid met mijn schip en zag op tegen opnieuw een langjarige bouwperiode. Bovendien zouden verkoop en nieuwbouw een forse investering vergen. Liever verbeterde ik 'mijn werkstuk' en de gedachte kwam op de Theba te verlengen.

Mijn nieuwe uitgangspunten waren niet direct meer leefruimte, maar verbeterde zeileigenschappen, meer dekruimte, alle spullen onderdeks kunnen stouwen en een esthetisch mooi klassiek schip met overhangen.

Besloten werd vanuit één punt, het achterschot van Theba I, een ontwerp te maken waarin Theba I geheel opgenomen werd in Theba II, die 13.00 x 3.85 zou gaan meten bij een gelijkblijvende diepgang.

Leefruimte

Maar welk materiaal gebruik je voor de nieuwe romp? Red Cedar is prachtig te verwerken en lijmt prima, maar in het gebruik ontstaan bij botsinkjes deuken in het zachte materiaal ondanks de glasmat en die deuken veren niet terug. Mijn keus viel op een 'ouderwetse' methode van diagonale stripplanking van slagvast triplex in 2x6 en 1x8 millimeter. Doordat het nieuwe schip 60 centimeter breder is, wordt de holle ruimte vanaf het grootspant naar voren snel groter. Daar is de oude romp in de zijden boven de slaapbanken weggezaagd en daarmee is de voorkajuit flink

groter geworden. Dat is de enige winst in directe leefruimte aan boord. Naast natuurlijk een grote ankerbak en achterin een groot achteronder om spullen op te bergen. Een groot deel van de romp is nu dubbel uitgevoerd. Die ruimtes zijn vol geschuimd en er zijn twee grote vuilwatertanks in ondergebracht.

Tijd

Het voordeel van deze dubbelwandige constructie is onzinkbaarheid van Theba II.

Deze verbouwing heeft toch meer tijd gekost dan gedacht. Ongeveer 1600-1700 werkuren in achttien maanden vanaf de winter 2004/ 2005 t/m juli 2006. Om te lijmen zijn weer de producten van Poly-Service gebruikt om de zelfde redenen als bij de oorspronkelijke bouw en dan nog versterkt door de bewezen betrouwbaarheid van tien jaar intensief gebruik.

M. van Schelven
Workum

VERDER IN DIT BULLETIN:

- EEN NIEUWE SLOEP VAN PLAKHOUT • SCHILDEREN MET POLYESTER
- DE PAPEGAËY • HERSTELLEN IN DE JUISTE KLEUR

EPOXY

Een nieuwe sloep van plakhout

Zaandammer Cees de Jong is van jongsaf aan een echte watersportliefhebber. Een misschien nog wel grotere liefhebberij dan op het water vertoeven, is voor hem het zelf bouwen van zijn vaartuigen. Dat doet hij al ruim twintig jaar. Ooit bouwde hij eigenhandig zijn eerste surfboard, later volgde een fraaie roeisloep. Nu is hij toe aan gemotoriseerd vervoer en dus begon hij in 2004 aan zijn volgende klus; de bouw van een motorsloep. Bij al die klussen maakt Cees dankbaar gebruik van de materialen van Poly-Service.

De nieuwe motorsloep van Cees de Jong staat nu in de steigers en kan hopelijk voorjaar 2009 te water gelaten worden, al moet er nog wel het een en ander gebeuren.

Cees heeft de romp van het schip gebouwd volgens de zogenoemde diagonaalmethode, ook wel plakhoutmethode geheten. Na het opstellen van de schotten en spanten, werden daarop de steven en de stringerlatten aangebracht. De romphuid is opgebouwd met diagonaal aangebrachte dunne stroken (6 mm) multiplex, die met epoxylijm op de stringers zijn gelijmd. Daarna is met Poly-Pox 700 een tweede houtlaag haaks (onder

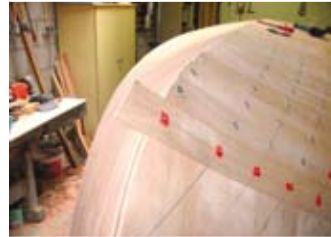
een hoek van 45 graden) op de eerste en een derde op de tweede gelijmd. De houten delen zijn tijdens het uitharden van de lijm gefixeerd met schroeven of nieten. Het dek is opgebouwd met twee lagen multiplex van 6 mm. De stevenbalk heeft Cees gelamineerd uit dunne stroken mahoniehout.

Afwerking

Aan de buitenzijde is de romp versterkt met één laag glasweefsel van 280 gr/m², aangebracht met Poly-Pox THV 500. De mahoniehouten spiegel is bekleed met glasweefsel van 160 gr/m². Dit lichte weefsel wordt helemaal transparant in de epoxyhars en zo blijft de houttekening mooi zichtbaar.

De buitenkant van de romp is geplamuurd met Poly-Pox Afwerkplamuur, geschuurd, en in de Poly-Pox Pantsercoat gezet, als ondergrond voor de afwerking met dekkende DD-lak. Alle mahoniehouten interieurdelen en de spiegel worden afgewerkt met blanke lak en de rest in een dekkende kleur.

't Is nu nog een kwestie van de puntjes op de i zetten en dan kan Cees de Jong binnenkort zijn nieuwste zelfgebouwde motorsloep te water laten en hopelijk gaan genieten van een welverdiende rust.

LIJM&KIT

Poly-Mix; kant-en-klaar

Het is altijd weer tobben, als je kleine hoeveelheden twee componenten epoxylijm moet mixen. Minutieus afwegen, passen en meten om van beide componenten toch maar vooral exact de juiste hoeveelheden te mengen, want anders gaat het hopeloos mis. Dat getob is voorbij met de bijzonder handige Poly-Mix kitpatroon.

Wat er zo handig aan is? Poly-Mix is een kant-en-klare twee-componenten epoxylijm in één koker. Dus zelf afpassen is er niet meer bij, het kitpistool levert meteen de lijm in de goede mengverhouding. De mengkoker ziet eruit als van elke andere kit en is eenvoudig met een kitpistool te bedienen. De koker bevat echter een binnen- en een buitenkoker, waarin de beide componenten gescheiden blijven tot ze worden samengevoegd. Groot voordeel is dat je hiermee nauwkeurig kunt doseren en je dus veel minder verspilt. Het werkt ook nog eens een stuk schoner en sneller, want de pasta is druipvrij en het tijdrovende doseren is voorbij.

Poly-Mix is gemakkelijk te verwerken met een plamuurmes of lijm-kam. U kunt er hout, staal en polyester mee verlijmen of repareren en het is zeer geschikt voor het dichtmaken van naden en kieren.

Schilderen met polyester

Dat de kunststoffen van Poly-Service een enorm scala aan toepassingen kennen, is genoegzaam bekend. Schepen bouwen, douches repareren, beeldhouwwerken vervaardigen, noem maar op; het kan allemaal. Femke Dijkstra, student aan de Groningse kunstacademie Minerva, bedacht echter een volstrekt nieuwe toepassing die we nog niet eerder waren tegengekomen; zij schildert met polyester giethars, Poly-Pol PS 230.

Femke richt zich voor haar werk vooral op het menselijk lichaam en geeft dat op veel verschillende manieren gestalte. Onder meer met foto's en video's, maar ook met polyesterschilderijen. Zij experimenteerde met kleine formaten, maar maakt nu voor haar afstudeerproject grote objecten van 120 x 120 centimeter.

Schilderen met polyesterhars, hoe doe je dat dan?

“Het is een heel zorgvuldig proces”, legt zij uit. “Ik begin met het uitzagen van een houten figuur in de vorm die het schilderij moet krijgen. Dat kun je zien als het ‘doek’ voor het schilderij. Op het hout schets ik de lijnen voor de afbeelding. Daaromheen komt een opstaande rand, zodat de hars bij het gieten binnen de vorm blijft. Na deze voorbereidingen giet ik de hars in diverse lagen in de vorm.”

Pigment

Iedereen aan te brengen laag vereist de nodige aandacht. Aandacht voor de kleuren, de transparantie en de lijnen. “Voor de kleuren in het werk gebruik ik pigmenten, die ik door de giethars meng”, vervolgt Femke. “Heel weinig pigment als de transparantie belangrijk is of juist veel pigment als ik bijvoorbeeld lijnen moet aanzetten. Als de basis eenmaal gelegd is, kun je ook kleuren met de kwast aanbrengen, zodat je kleuren door elkaar en naast elkaar kunt gebruiken in plaats van alleen over elkaar te gieten. Worden de kleuren wat te fel, dan kun je die verzachten door een dunne egale harslaag met witte pigment erover te gieten, waardoor je een melkachtig effect krijgt.”

Liggend

De vele lagen giethars vormen tezamen een vijf centimeter

dikke massa met een aanzienlijk gewicht, dat je niet zomaar even onder de arm neemt.

“Ik zie het zelf als driedimensionaal schilderen”, verklaart Femke. “Daarom presenteer ik het werk ook liggend op de grond. Van bovenaf zijn de dikte en gelaagdheid van het schilderij goed te zien en krijg je een prachtige dieptewerking. Ik ben er zelf in elk geval erg enthousiast over. Voor mij is dit werken met polyester hetzelfde als het maken van een ‘gewoon’ schilderij, met dit verschil dat je hiermee laag voor laag in de hoogte werkt, maar dat geeft dan ook een fantastisch resultaat.”

De Papegaey

Op de prachtige windmolen de Papegaey (1690) aan de Delftse Buitenwatersloot prijkte eeuwenlang een gevelsteen met een afbeelding van een papegaai en de tekst: ‘De Papegaey is myn naem, tot malen ben ick bequaem’, gemaakt door Jacoba van Dijck, getuige de tekst: ‘Die dit werck heeft doen

maken, kyck sy is genaemt: Leunta Iacoba V: Dyck’.

Een fraai stukje historie dat M.J. Bakkeren uit Oosterbeek graag wilde vastleggen. En niet op de gevoelige plaat, maar driedimensionaal. Daarvoor wendde hij zich tot Poly-Service dat hem met raad en daad terzijde stond en hem voorzag van de benodig-

de materialen; Siliconenrubber PS 81020 voor het maken van de mal en PU giethars PS 114 voor de afgietsels. De, naar eigen zeggen, met twee linkerhanden gezegende

Bakkeren toog aan de slag met de contramal en maakte schitterende afgietsels van de muursteen, waarop elk onderdeel van de steen tot in detail te bewonderen is.

Herstellen in de juiste kleur

Krasjes, blaasjes, sterren of putjes in de gelcoatlaag van uw polyester schip schaden het aanzien en die beschadigingen, hoe klein ook, wilt u uiteraard graag herstellen. Soms is schuren, plamuren en overschilderen de beste oplossing, soms kunt u volstaan met het opvullen van

de beschadiging met gelcoat. Allemaal geen probleem, met materialen van Poly-Service zorgt u ervoor dat uw herstelwerk ook nog eens nagenoeg onzichtbaar kan blijven.

DD-lak

Als uw schip al enkele jaren in de vaart is en u wilt de kleine schadeplekjes weer eens allemaal netjes wegwerken, dan bestaat de kans dat de romp er na de reparaties uitziet als een lappendeken vanwege het kleurverschil. Dat wilt u natuurlijk niet en dat hoeft ook niet! Is het schuur- en plamuurwerk achter de rug, dan kunt u de romp of het dek overschilderen met tweecomponenten DD-lak. Dankzij de hypermoderne kleuren-mengmachine van Poly-Service kunt u de lak in vrijwel alle RAL-kleuren laten mengen, waardoor er praktisch geen beperkingen meer zijn in de kleurkeuze.

Gelcoat

U kunt natuurlijk ook besluiten een kleine beschadiging niet te herstellen met plamuur en lak, maar deze op te vullen met gelcoat. Ook dan wilt u vanzelfsprekend dat er na de reparatie geen kleurverschil zichtbaar is. Door polyester pigmentpasta te mengen met de gelcoat kan de originele kleur zeer nauwkeurig benaderd worden.

De Poly-Pol Gelcoat reparatieset is leverbaar in wit en transparant, maar het wit van de gelcoat is niet altijd exact hetzelfde wit als van uw boot. Om die twee 'witten' bij elkaar te brengen kunt u druppel voor druppel aftintpasta toevoegen tot het gewenste wit is bereikt.

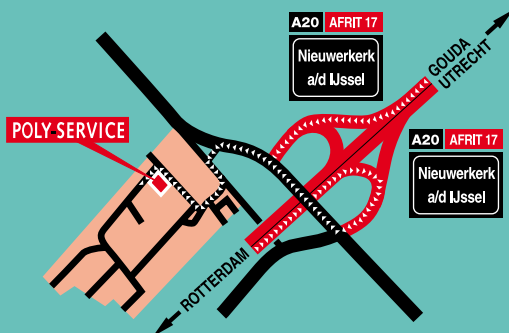
De transparante gelcoat wordt gebruikt om te repareren in

andere kleuren. Ook hier komen de polyester pigmentpasta's goed van pas. De verschillende kleuren pigmentpasta kunnen onderling worden gemengd tot de vereiste kleur. Met de zo op kleur gebrachte gelcoat bereikt u een prima resultaat en is de reparatie zelfs van dichtbij nauwelijks terug te vinden.

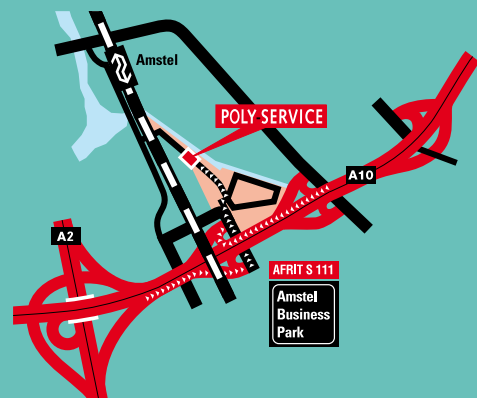

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL

Hoogeveeneweg 83, 2913 LV NIEUWERKERK A/D IJSSEL
(Industrieterrein De Hooge Veenen),
Telefoon: (0180) 31 47 77, Fax: (0180) 31 78 47
Internet: www.polyservice.nl E-mail: info@polyservice.nl
Open: ma. t/m vr. 8.30 tot 17.00 uur

AMSTERDAM

H.J.E. WENCKEBACHWEG 49A, 1096 AK AMSTERDAM
(Amstel Businesspark-Oost)
Telefoon: (020) 665 45 69, Fax: (020) 693 11 80
Internet: www.polyservice.nl E-mail: info@polyservice.nl
Open: di. t/m vr. 9.00 tot 17.00 uur, za. 9.00 tot 13.00 uur